

Spis treści

280	Regulamin sędziów narciarskich.....	3
281	Sprawy sędziowskie.....	3
282	Sędziowanie.....	3
283	Stopnie sędziowskie.....	3
284	Nadawanie stopni sędziowskich.....	3
285	Upoważnienie do sędziowania.....	5
286	Specjalizacje.....	5
287	Egzaminy i kursy.....	7
288	Komisje egzaminacyjne.....	8
289	Ewidencja sędziów, licencje.....	8
290	Prawa sędziego.....	8
291	Obowiązki sędziego.....	9
292	Wyznaczanie i powoływanie sędziów.....	9
293	Kary.....	10
294	Spory.....	10
295	Wydawanie licencji sędziowskich i zaświadczeń.....	10
296	Skreślenie z listy sędziów.....	11
297	Różne.....	11

Wykaz skrótów

PZN	Polski Związek Narciarski
FIS	Międzynarodowa Federacja Narciarska
WS	Wydział Sędziowski
KS	Komisja Sędziowska
OZN	Okręgowy Związek Narciarski
ZW	Związek Narciarski
IWO, ICR	przepisy międzynarodowe (j. niemiecki, j. angielski)
NRS	Narciarski Regulamin Sportowy
O	specjalizacja w orzekaniu skoków
U1, U2	specjalizacja w ustawianiu tras zjazdowych
DT, as. DT	delegat techniczny, asystent DT
BZ	kierownik biura zawodów
KZ	kierownik zawodów

- 280 REGULAMIN SĘDZIÓW NARCIARSKICH**
- 281 **Wszystkimi sprawami sędziowskimi w Polskim Związku Narciarskim kieruje Wydział Sędziowski PZN (WS).**
- 282 **Sędziowanie.**
Do sędziowania w zawodach narciarskich upoważnieni są wyłącznie sędziowie narciarscy licencjonowani, mianowani zgodnie z postanowieniami niniejszego Regulaminu.
- 283 **Stopnie sędziowskie.**
Stopnie sędziowskie są następujące:
a) sędzia kandydat
b) sędzia klubowy
c) sędzia okręgowy
d) sędzia związkowy
e) sędzia międzynarodowy
- 284 Nadawanie stopni sędziowskich**
- 284.1 Prawo nadawania stopni sędziowskich mają:
a) Wydział Sędziowski - wszystkich stopni
b) Komisja Sędziowska PZN - do stopnia związkowego
c) Komisje Sędziowskie Okręgów i Związków (KS OZN/ZW) stopnie kandydata, klubowego i okręgowego.
d) Podkomisja Sędziowska (PKS) OZN/ZW - stopnie kandydata (w uzgodnieniu z Przewodniczącym KS OZN/ZW).
- 284.2 Sędzią narciarskim może zostać narciarz (narciarka), który ukończył 18 lat i posiada nieposzlakowaną oraz spełni warunki:
a) weźmie udział w kursie sędziowskim
b) złoży egzamin sędziowski z wynikiem pozytywnym
c) złoży: fotografię, ankietę, zobowiązanie do pełnienia funkcji sędziego po otrzymaniu powołania
d) uzyska licencję Sędziego PZN
- 284.2.1 Komisja Sędziowska OZN/ZW może wyjątkowo wyrazić zgodę na obniżenie warunku dotyczącego wieku do ukończonych 16 lat, ale awans na sędziego klubowego posiadającego licencję wymaga ukończonych 18 lat.
- 284.2.2 Górny wiek pracy Delegatów Technicznych wynosi 65 lat.
- 284.3 Warunki uzyskania poszczególnych stopni sędziowskich:
a) stopień sędziego **kandydata** - po zdaniu z wynikiem pomyślnym egzaminu teoretycznego, poprzedzonego kursem dla kandy-

- datów - sędzia otrzymuje zaświadczenie
- b) stopień sędziego **klubowego** - po sędziowaniu co najmniej 3 zawodów i wykazaniu na nich praktyczne znajomości sędziowania, ukończeniu seminarium licencyjnego- sędzia otrzymuje licencję.
  - c) stopień sędziego **okręgowego** - po sędziowaniu co najmniej 20 dni i po zdaniu egzaminu na sędziego okręgowego, poprzedzonego szkoleniem organizowanym za zgodą Wydziału Sędziowskiego PZN.
  - d) stopień sędziego **związkowego** - posiadanie wszechstronnej praktyki sędziowskiej, pełnienie funkcji kierownika zawodów szczebla OZN/ZW, po co najmniej 3 letnim stażu w stopniu sędziego okręgowego, po sędziowaniu w ostatnich trzech sezonach co najmniej 8 dni, po zdaniu egzaminu na stopień sędziego związkowego, poprzedzonego szkoleniem organizowanym przez Wydział Sędziowski PZN.
  - e) stopień sędziego **międzynarodowego** - posiadanie stopnia sędziego związkowego co najmniej od 5 lat; szkolenie sędziów na seminariach w ostatnich 3 sezonach; po sędziowaniu w ostatnich 3 sezonach co najmniej 5 dni; udział w sędziowaniu co najmniej 2 zawodów centralnych w ostatnich 3 sezonach minimum 5 dni; co najmniej średniej znajomości jednego z trzech języków FIS (niemiecki, angielski, francuski); złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu poprzedzonego szkoleniem organizowanym przez Wydział Sędziowski PZN.
- 284.4 Sędziami „**Jubilatami**” są sędziowie, którzy mają nieprzerwany staż sędziowski 25 lat co najmniej w stopniu sędziego związkowego. Sędziowie jubilaci, aktywni, mający staż 25 letni w stopniu sędziego związkowego otrzymują odznakę złotą i dyplom gratulacyjny z Wydziału Sędziowskiego PZN.
Wnioski umotywowane składają Komisje Sędziowskie Okręgów, Związków do Wydziału Sędziowskiego PZN.
- 284.5 Sędzią „**Honorowym**” może zostać sędzia **wybitnie zasłużony**, który zaprzestał działalności sędziowskiej. Tytuł sędziego „Honorowego” nadaje Zarząd PZN na wniosek Wydziału Sędziowskiego PZN. Odpowiednie materiały dostarczają Komisje Sędziowskie OZN/ZW do Wydziału Sędziowskiego PZN.
- 284.6 Sędziowie stopnia klubowego mający zdawać egzamin na sędziów okręgowych mogą w sezonie przed egzaminem, za zgodą Komisji Sędziowskiej OZN/ZW, pełnić funkcje również przewidziane dla sędziów okręgowych.
Podobnie sędziowie okręgowi mający zdawać egzamin na sędziów związkowych, mogą za zgodą KS OZN/ZW pełnić funkcje

zastrzeżone dla sędziów związkowych.

- 284.7 Wnioski o dopuszczenie do egzaminu na wyższy stopień winny składać Komisje Sędziowskie OZN/ZW do WS PZN, wraz z dowodami spełnienia wymaganych warunków do awansu.

285 Upoważnienie do sędziowania.

- 285.1 **Sędziowie kandydaci** mogą pełnić wszystkie funkcje na zawodach klubowych, oraz na zawodach szkolnych itp. pod warunkiem, że kierownikiem zawodów będzie sędzia przynajmniej w stopniu sędziego klubowego. Poza tym mogą pełnić funkcje pomocnicze na zawodach przeprowadzanych w skali okręgu.
- 285.2 **Sędziowie klubowi** licencjonowani mogą na zawodach organizowanych w skali okręgu, pełnić wszystkie funkcje z wyjątkiem kierownika zawodów, kierownika pomiaru czasu i obliczeń.
- 285.3 **Sędziowie okręgowi** licencjonowani mogą pełnić na wszystkich zawodach w kraju wszystkie funkcje, z wyjątkiem zastrzeżonych dla sędziów związkowych, jak i wymagających posiadania specjalizacji.
- 285.4 **Sędziowie związkowi** licencjonowani mogą pełnić wszystkie funkcje na zawodach w kraju. Na zawodach centralnych sędziowie związkowi mogą pełnić wszystkie funkcje za wyjątkiem funkcji zastrzeżonych.
- 285.5 **Sędziowie międzynarodowi** licencjonowani mają wszystkie uprawnienia przyznane sędziom związkowym a ponadto tylko oni mogą pełnić wszystkie funkcje kierownicze na zawodach międzynarodowych w kraju.

286 Specjalizacje.

- 286.1 Posiadanie specjalizacji jest wymagane do pełnienia funkcji:
- a) sędziego orzekającego („O”), (nie dotyczy zawodów wewnątrz klubowych)
  - b) ustawiacza w konkurencjach zjazdowych („U1”).
  - c) ustawiacza w konkurencjach zjazdowych w zawodach powszechnych („U2”).
  - d) delegata technicznego („DT”) do biegów, skoków, kombinacji norweskiej, zjazdów, snowboardu.
  - e) kierownika biura zawodów („BZ”).
  - f) kierownik zawodów („KZ”).
  - g) snowboard zjazdowy (SNZ)
  - h) snowboard freestyle (SNF)

- 286.2 Specjalizację uzyskuje się w wyniku ukończenia z wynikiem pozytywnym **specjalnego przeszkolenia**.
- 286.3 O specjalizację mogą się ubiegać:
- a) sędziowie co najmniej stopnia klubowego z dwuletnim stażem, aktywni, z dużym doświadczeniem w danym kierunku
    - sędziego orzekającego („O”) i ustawiacza na imprezach powszechnych („U2”).
  - b) sędziowie co najmniej okręgowi, doświadczeni specjaliści
    - delegata technicznego, oraz kierownika biur zawodów (BZ).
  - c) aktualni trenerzy, posiadający uprawnienia sędziego co najmniej stopnia klubowego
    - na ustawiacza w konkurencjach zjazdowych („U1”).
  - d) doświadczeni sędziowie stopnia co najmniej okręgowego na kierownika zawodów („KZ”).
- e) Sędziom orzekającym, którzy w sezonie orzekali przynajmniej przez dwa dni, KS PZN przedłuża ważność licencji na wniosek przewodniczącego Komisji Sędziowskiej OZN/ZW, jak długo nie ulegną zmianie przepisy o orzekaniu.
- f) Kandydat na delegata technicznego, po ukończeniu przeszkolenia teoretycznego, występuje jako asystent delegata technicznego pod nadzorem DT. Asystent przed mianowaniem go na DT może samodzielnie występować na zawodach do szczebla okręgowego. Po ukończeniu praktyki pod nadzorem DT i przy jego pozytywnej opinii zostaje mianowany DT. Kandydat na DT może mieć najwyżej 40 lat.
DT mają obowiązek uczestniczyć w corocznych obowiązkowych seminariach a także w zawodach sędziów (w slalomie gigancie lub w biegu).
- 286.6 Ważność nadanej specjalizacji trwa **3 lata**. Przedłużenie następuje na wniosek Przewodniczącego Okręgowej Komisji Sędziowskiej.
- 286.7 **W skali międzynarodowej** uzyskuje się specjalizację:
- a) w orzekaniu stylu skoków, na podstawie zdania egzaminu na seminarium FIS - uzyskanie tytułu sędziego orzekającego FIS
  - b) delegata technicznego FIS w biegach, skokach, kombinacji norweskiej i w zjazdach, na podstawie udziału w szkoleniu na seminarium FIS, zdaniu egzaminu, odbyciu praktyki a następnie unifikowaniu uprawnień FIS.
  - c) w ustawianiu tras zjazdowych - na podstawie przeszkolenia FIS
- 286.8 Wydział Sędziowski **nadaje** wszystkie specjalizacje krajowe i **potwierdza** specjalizacje międzynarodowe.

- 287 Egzaminy i kursy.**
Wszystkie kursy muszą trwać minimum 2 dni!
- 287.1 Kandydaci na sędziów kandydatów przy egzaminie winni wykazać się znajomością:
- a) całości Narciarskiego Regulaminu Sportowego (NRS).
  - b) Regulaminu Sędziów Narciarskich
  - c) organizacji zawodów narciarskich
  - d) obliczania wyników i punktów w konkurencjach narciarskich
  - e) historii i organizacji narciarstwa w Polsce
  - f) elementów wytycznych sportowych PZN - dotyczących Wydziału Sędziowskiego oraz przepisów narciarskich
- 287.2 Kandydaci na sędziów klubowych winni spełniać warunki artykułu 284.3.b i wziąć udział w seminarium sędziowskim.
- 287.3 Kandydaci na sędziów okręgowych powinni spełniać wymagania 284.3 c artykułu i ponadto znać m.in.:
- a) szczegółowo NRS, zasadnicze dane o budowie tras i skoczni
  - b) dokładne obliczenia m.in.: FIS i POL punktów i klas sportowych
  - c) wytyczne sportowe PZN - całość
- 287.4 Kandydaci na sędziów związkowych powinni spełniać wymagania 284.3 d artykułu i ponadto znać m.in.:
- a) szczegółowo NRS i wszystkie obliczenia
  - b) historię narciarstwa światowego i organizację FIS
  - c) regulaminy Pucharów FIS/PZN.
  - d) dokładną znajomość biura zawodów i biura obliczeń
- 287.5 Kandydaci na sędziów międzynarodowych powinni odpowiadać warunkom przedstawionym w artykule 284.3 oraz wziąć udział w kursie zakończonym egzaminem testowym.
- 287.6 Program kursów i egzaminów sędziowskich ustala Wydział Sędziowski PZN.
- 287.7 Do prowadzenia wykładów na kursach mają prawo sędziowie specjaliści w danej dziedzinie i konkurencji, powołani przez Wydział Sędziowski, Komisję Sędziowską, Komisję Delegatów Technicznych lub Komisje Sędziowskie OZN/ZW odpowiednio do stopnia kursu. Na kursach podstawowych i seminariach kierownikiem musi być Przewodniczący Komisji Sędziowskiej OZN/ZW lub osoba przez niego upoważniona.

- 288 Komisje egzaminacyjne.**
Do egzaminów na sędziów kandydatów - komisję wyznacza KS OZN/ZW spośród sędziów specjalistów w danej dziedzinie i konkurencji.
Do egzaminów na sędziów okręgowych - komisję wyznacza Komisja Sędziowska OZN/ZW, a przewodniczącą Komisja Sędziowska PZN.
Do egzaminów na sędziów związkowych i międzynarodowych komisję wyznacza Wydział Sędziowski PZN.
- 289 Ewidencja sędziów, licencje.**
- 289.1 Każdy sędzia musi uzyskać licencję sędziowską (od stopnia sędziego klubowego).
- 289.2 Warunkiem uzyskania licencji jest udział w seminarium licencyjnym i złożenie przez sędziego odpowiedniego wniosku..
- 289.3 Sędzia otrzymuje licencję sędziowską wraz z numerem.
- 289.4 Ważność licencji sędziowskiej przedłuża się co roku po odbyciu seminarium i wykupieniu znaczka.
- 289.5 Wydział Sędziowski **nadaje** licencje sędziowskie wszystkim sędziom
- 289.6 Wydział Sędziowski prowadzi centralną ewidencję sędziów licencjonowanych (listy, ewidencja komputerowa).
- 289.7 Komisje i Podkomisje Sędziowskie OZN/ZW prowadzą ewidencję swoich sędziów oraz ewentualnie przebieg ich pracy
- 289 8 Komisje i Podkomisje Sędziowskie OZN/ZW dokonują aktualizacji list sędziowskich i przesyłają informację co roku do Wydziału Sędziowskiego PZN.
- 289.9 Wydział Sędziowski PZN sporządza okresowo centralną listę sędziów licencjonowanych, zweryfikowanych.
- 290 Prawa sędziego.**
Sędzia narciarski licencjonowany ma prawo do
a) zwrotu kosztów podróży, diet, wynagrodzenia sędziowskiego zgodnie z przepisami obowiązującymi w PZN i ogłoszonymi w wytycznych sportowych
b) zaopatrzenia się w sprzęt i ubiory za pośrednictwem lub z pomocą ogniw organizacyjnych PZN.

- c) noszenia odznaki oraz opaski sędziowskiej w czasie pełnienia funkcji sędziowskiej
- d) bezpłatnego wstępu na imprezy narciarskie na terenie kraju (z wyjątkiem imprez zastrzeżonych).
- e) DT do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej na zawodach - przez KO zawodów

291 Obowiązki sędziego.

Do obowiązków sędziego narciarskiego należą:

- a) gruntowna znajomość i przestrzeganie przepisów NRS na zawodach krajowych i IWO na zawodach międzynarodowych oraz znajomości wytycznych sportowych PZN.
- b) podporządkowanie się uchwałom PZN i jego organów, a także postanowieniom Regulaminu Sędziów Narciarskich.
- c) pełnienie funkcji sędziego, organizatora, względnie obserwatora zawodów narciarskich, po otrzymaniu powołania z Wydziału Sędziowskiego.
- d) przestrzeganie etyki sportowej
- e) branie udziału w corocznych seminariach, kursach, odprawach sędziowskich organizowanych przez WS PZN lub KS ew. PKS OZN/ZW.
- f) podporządkowanie się decyzjom kierownictwa zawodów
- g) sporządzanie wymaganych sprawozdań z zawodów (sędzia główny i DT)
- h) wykazywanie aktywności sędziowskiej i organizacyjnej na terenie swojego okręgu
- i) rejestrowanie się w Komisji Sędziowskiej OZN/ZW i Podkomisji (zmiany adresów, telefonów i in.)
- j) stawianie się na wezwanie Wydziału Sędziowskiego PZN, OZN/ZW do egzaminu weryfikacyjnego.
- k) realizowanie zadań dodatkowych wynikających z postanowień NRS czy specjalnych wytycznych, w przypadku powierzenia funkcji kierowniczych, rozjemcy lub tp..
- l) udział w corocznych seminariach jest warunkiem przedłużenia ważności licencji sędziowskiej.

292 Wyznaczanie i powoływanie sędziów.

- 292.1 Wydział Sędziowski PZN wyznacza i powołuje DT, as. DT, Sędziów orzekających, rozjemców na zawody umieszczone w centralnym kalendarzu imprez PZN.
- 292.2 Komisje Sędziowskie OZN/ZW wyznaczają i powołują pozostałych sędziów na zawody organizowane na ich terenie (wyjątek paragraf 292.1).

- 292.3 Organizatorzy zawodów narciarskich obowiązani są do zwracania się do właściwej Komisji Sędziowskiej z prośbą o wyznaczenie sędziów na zawody, podając termin, program zawodów, miejsce i termin stawienia się sędziów, ilość sędziów (na 14 dni przed zawodami).
- 292.4 Kluby organizujące zawody wewnątrz klubowe mogą ustalić obsadę we własnym zakresie z sędziów będących członkami klubu, a nie powołanych na ten sam termin do sędziowania przez KS OZN/ZW.
- 292.5 W zawodach centralnych oraz zasadniczych eliminacjach powinni sędziować sędziowie z różnych OZN/ZW (o ile istnieją takie możliwości).
- 292.6 Komisje Sędziowskie powinny wyciągnąć konsekwencje dyscyplinarne w stosunku do sędziów, którzy mimo otrzymania powołania i potwierdzenia swojej obecności nie stawili się do sędziowania bez usprawiedliwienia.
- 292.7 Nie można być równocześnie sędzią i kierownikiem lub trenerem drużyny na zawodach centralnych i mistrzostwach OZN/ZW.
- 293 **Kary.**
Prawo nakładania kar przysługuje Komisjom Sędziowskim i osobom, względnie władzom upoważnionym do nakładania kar zgodnie z Regulaminem Sędziów.
Sędzia, który zmienia umyślnie faktycznie uzyskany wynik, będzie zdyskwalifikowany.
Skreśleń sędziów dokonują Komisje Sędziowskie, w których są oni zarejestrowani.
- 294 **Spory.**
Sprawy sporne między sędziami rozstrzygają Komisje Sędziowskie, które ustalają arbitra podejmującego próbę pogodzenia stron.
W przypadku nie doprowadzenia do zgody, sprawę przekazują do rozstrzygnięcia WS PZN.
- 295 **Wydawanie licencji sędziowskich i zaświadczeń**
Wydział Sędziowski PZN **wydaje** licencje sędziowskie wszystkich stopni.
Komisje sędziowskie OZN/ZW wydają zaświadczenia dla sędziów kandydatów potwierdzające zdanie egzaminu teoretycznego

(z ważnością na dwa lata).

296 Skreślenie z listy sędziów.

- 296.1 Sędzią narciarskim przestaje być:
- a) kto zgłosi rezygnację z funkcji sędziego
  - b) kto nie spełnia obowiązków określonych artykułem 291
  - c) sędzia kandydat, który w przeciągu dwóch lat nie został sędzią klubowym
  - d) sędzia zdyskwalifikowany
  - e) sędzia, który bez uzasadnienia pisemnego nie uczestniczy w dwóch po sobie następujących seminariach
- 296.2 Sędzia przewidujący niemożność pełnienia funkcji sędziowskiej przez co najmniej dwa sezony powinien się ubiegać o urlopowanie.
- 296.3 Sędzia skreślony z listy sędziów w myśl postanowień artykułu 296.1a,b,c może ubiegać się o wprowadzenie ponownie na listę sędziów. Decyzję wydaje ta Komisja Sędziowska, która jest upoważniona do nadawania odnośnego stopnia sędziowskiego. Ponowne wprowadzenie na listę sędziowską musi być uwarunkowane wzięciem udziału w seminarium zakończonym pozytywnym wynikiem sprawdzianu.

297 Kontrole i instruktaż.

Członkowie Wydziału Sędziowskiego PZN na podstawie delegacji z PZN a członkowie KS OZN/ZW na podstawie delegacji z OZN/ZW, mają prawo do przeprowadzenia instruktażu i kontroli prowadzenia zawodów, ewidencji sędziów, akcji szkoleniowych. Członkom Komisji Sędziowskich OZN/ZW powyższe uprawnienia przysługują na zawodach do szczebla okręgowego.

298 Różne.

- 298.1 Trenerzy w zakresie swych specjalności mają uprawnienia do pełnienia na zawodach w kraju funkcji ustawacza w konkurencjach zjazdowych, kierownika tras biegowych i kierownika progów. Do pełnienia wymienionych funkcji należy w pierwszej kolejności powoływać sędziów będących trenerami.

299. Kary.

- uwaga ustna
- uwaga na piśmie
- okresowe zawieszenie w prawach sędziego
- dyskwalifikacja

NOTATKI